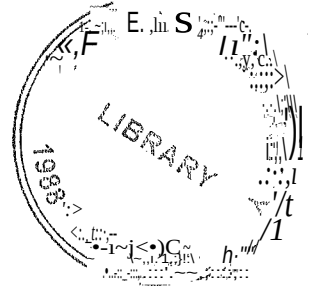

KKTC

YAKIN DOÖÜ ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TÜRK.DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

MEZUNİYET ÇALIŞMASI
1999-2000

1958-1974 DÖNEMİNDE
KIBRIS TÜRK HALKININ MÜCADELES İ

Danışman
Doç. Dr. Bülent Yorulmaz

GAMZEKOLOZ
960692

LEFKOŞA, 2000

ÖN SÖZ

Kıbrıs, tarihinin hiçbir çigne:ruñcie Yunanistana ait olmamıştır, buna karşılık Ada 1570-1571 yılında Atalarımız tarafından 80 bin Şehit pahasına fetholunmuştur. Türk Yönetiminin başlaması ile Adada "Karanlık dönemi sona ermiş" "Aydınlık dönemi başlamıştır". Fetih sırasında sürgünde bulunan Başpiskoposun Adaya serbest bir şekilde dönmesine izin verilmiş ve Despothanede kiliseye vakfedilmiştir. Yani kısacası venedikliler döneminde her türlü haktan yoksun bırakılan yerli halka Türkler her türlü im:er:re, a. yaşama olanağı sağlamışlardır. Tüm bunların karşısında ise Rumlar, hoşgörölü Türk yönetiminden yararlanma yoluna gitmişler ve Yunanistanında teşvik ve desteği ile Kıbrısı Yunanistana ilhak ettirmek amacı ile gizli gizli faaliyete geçmiştir. Hatta isyan hareketlerine de gitmişlerdir.

307 yılından itibaren Türk Egemenliğinde kalan Kıbrıs yapılan eserlerle mamur hale getirilmiş ve adaya Türk karakteri vurulmuştur. On binlerce Şehit pahasına alınmış olan ve tüm yapılanlarla bir Türk adası haline getirilen Kıbrıs, 1878 yılında Rus İmparatorluğu karşısında sözde yardım vaadi ile maalesef İngilizlere geçici olarak devredilmiştir. İngiliz Yönetimi ile birlikte kara ve acı dolu günler başlıyordu. Kıbrıs Türkleri için İngiliz Yönetimi adeta bir haçlı zihniyeti içinde Rumları her yerde koruyor, Türklere ikinci sınıf vatandaş muamelesi yapıyordu bu duruma katlanamayan binlerce soydaşımız da Adayı terk etmek zorunda kaldı.

İşte bu yazıda o yıllarda Kahramanca mücadele eden halkımızın acı, kader ve sıkıntı dolu anıları anlatılmaktadır.

GİRİŞ

1958, 1963, 1964, 1965, 1967 ve 1974 yıllarına ait olan anıları kalemim alırken bu **yaşanmış olayları** tekrar yaşar gibi oldum. Tabi ki bu anıları gerçek şahısların ağzından duyduğum. Bu insanların bu acılarını tekrardan yaşamasına sebep oldu. Kimi zaman gözlerinden yaş geldi, kimi zaman ise yutkunarak kin ve nefret duygularını dile getirdiler.

Tazimi hazırlamamda bana ışık tutan Hasan Koloz'a, Zihni Ergün'e, Mustafa Tunçağ'a, Necip Özatmaca'ya, Mehmet Bensele'e, Zehra Bensele'e, Pembe Kurtu'ya, Nevin Ergün'e, Tüm yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

- Önsöz	
- Giriş	
A- 1958 Yılına Ait Anılar.....	1
1- Askerlik Anılarım.....	2
B- 1963 Yılına Ait Anılar.....	8
1- Ölümünden Alınışım.....	9
2- Köyün Rumlara Karşı Direnişi.....	10
C- 1964 Yılına ait Anılar.....	12
1- Mücahitlik Yıllarım.....	13
2- İki kardeşin Buluşması.....	16
D- 1965 Yılına Ait Anılar.....	17
1- Ada Tepedeki Günlerim... ..	18
E- 1967 Yılına Ait Anılar.....	19
1- Kuvvetli Şehit Mustafa Orhan.....	20
F- 1974 Yılına Ait Anılar.....	22
1- Baf Çatışmaları	23
2- Kıbrıs Cumhuriyetinin Kuruluşu ve Barış Harekatının yapılması....	26
3- 1974' teki Savaş Anılarım.....	31
4- 1974'teki Hemşirelik Yıllarım.....	33
Dizin.....	35

.IBJIUV !!V BUIjX 8S6I -V

ASKERLİK ANILARIM

Tarih 12 Haziran 1958 ben 12 yaşımdaydım saat 4 sıraları Gönyeli'de bir kaynaşma var insanlar telaşlı ve heyecanlı az sonra öğrendik kördümenli 35 kadar rum Yılmazköye baskına gitmiş ihbar üzerine ingiliz askerleri emellerine ulaşmadan rumları yakalamış hapse koymak için önce alayköy polisine sonra Lefkoşa'ya götürmüş hapsedecek yer bulamamışlar. Ceza olarak Gönyeliye getirip yaya köylerine gönderin köyün batısında kamyonlardan inerler ve batıya doğru koşmaya başlarlar be arkadaşım Hüseyin Şenol Dereli ile seyrederiz.Beş on dakika sonra halada anlayamadığımız bir olay oldu.

Kırmızı yaprak denilen mevkide rumların geçtiği güzergahta Ekinler ateşe verildi o ateşi rumalr mı yaktı yoksa bizim köyden biri daha önce gidip demi yaktı hala anlamış değilim. Hafif meltem esiyordu yangın hemen büyüdü dumanı gören köy gençleri eline ne geçirdiyse kapıp düştüler rumların peşine ben ve arkadaşım birşey yapacakmış gibi çocuk halimizle bizde koştuk peşlerinden. Yangın yerine vardığımızda ne yapmamamız gerektiğini kavrayamadım,

Bir yanda oraya gelen İngilizler ateşi söndürmeye çalışıyordu daha ilerde kaçan rumları kovcalayan köylüler yetiştikleri rumları demir çubuk veya sopa ile vurup yere düşürüyorlardı arkadan yetişenlerde öldürüyordu.Bu olay bir kilometrelik alanda onbeş yirmi dakika devam etti olayın farkına varan ingilizler köylüleri yakalamaya başladı hava kararırken saklanamayan ve kaçamayan köylüler ingilizler tarafından tutuklandı biz de geri köye döndük.

Netice 28 kadar (fazla veya eksik) diyebilirim rum öldü 40-50 kadar köylü tutuklandı o geceliğine yatıp uyuyamadı uyuyamazdı da. Köye o gece (örfi idare)

sokağa çıkma yasağı koydu yüzlerce İngiliz askeri zırhlı araçlarla devriye yapıyordu. Herkes merakla sabahı bekledi.

Sabah oldu mikrofonla çağrılar yapıldı bütün köylü okulun havlusunda toplandı hertarafa tel örgüler çekilmiş meraklı bekleyiş birkaç saat sürdü az sonra köylülerin elinden kaçıp kurtulan rumlar sıkı güvenlik altında okula getirildi her tarafa silahlı İngiliz askerleriyle doluydu.

Az. sonra bütün köylü sıra ile romların önünden geçirildi onlara göre (savaşa) bu olaylara karışanları seçtiler seçilenleri İngilizler tutklayıp hapse gönderdiler aralarında büyük kardeşim ahmet Koloz ve Rahmetli eniştem Yüksel Devel'nin de bulunduğu elli altmış kadar köylü mahkeme edilene kadar tutuklandı.

Avukat olarak şimdiki Cumhurbaşkanı sayın Rauf denктаş görev aldı. Dava günlerce.aylarca devam etti aileler perişan oldu ancak sonu iyi olduhepsi beraat etti.

Ancak rumları;Gönyelilere:olamkini hiçil,ited.ikedimizikıstırsalar öldüreceklerini söylerlerdi birkaç seneisonra e-rtaliki şlikinleştıl1960 rKıbrıs Cumhuriyeti kuruldu 1963 aralığına kadar sakin.hayat devam etti 1963 Aralığında olaylar tekrar patlak verdi.

Lefkoşa'da tahat'ralı ve Kıaymaklı bölgelerinde ve buna benzer rum türk karışık yaşanan yerlerde rumlar türkleri öldürmeye başladılar herkes gücü kadar kendi bölgesini savunmaya çalışıyordu her gece köyden silahlı gençler Lefkoşa2ya takviye gidiyordu(sanki Lefkoşadâ genç yokmuş gibi) bundan dolayı Gönyelili olanlarla hep gurur duymuşumdur. Olaylar her geçen gün artıyordu.

Köyün çemberini mevziler kazılarak nöbetleşe beklemeye başladık benim ekranlarımı (tabiri caiz ise) dışladılar yani elimize silah verip nöbet tutmamıza izin vermedilerköyün teşkilat adamları.

Bizim kanımız kaynıyordu, evimizde oturup olayları seyrederek gün geçiremezdik birkaç gün içinde otuz kadar arkadaş toplanıp karar verdik önce kırnıya (pınarbaşı) gidip ordan da dağa çıktık. Rumlara ait karmi köyünün üstündeki dağlarda göreve başladık tarih 1965 şubat veya mart ayı idi kış çok sert idi. Hava soğuk ıssız dağların içinde deli toy halimizle baykuşlarla sabahı iple çekerdik. 15-20 Nisan tarihlerinde bize yakın olan rum köylerine takviye rum askeri gelmeye başladı bu olayları boğaza komutan olanlara bildiridik. Tamam cevabı alırdık. Merak etmeyiniz korkmayınız gibi nasihatlar alırdık ve birşey duyarsanız veya görürseniz aşağıya taş tekerleyin diyorlardı taş tekerlemekle müdfa mı olurdu nitekim olmadı da.

23 Nisan 1964 de ülkenin en büyükleri bizi ziyarete geldiler moral vermek için bizde onlara ziyafet vermek için dağda keçi vurduk ve yediler içtiler gittiler. 25 Nisan sabahı saat bir veya ikissulannda rurolar.balyasafa(yeşiltepe) bölgesinden bizim mevzilere sızma hareketine başladılar..J)arboğazdanAlsancağa kadar 10 {kilometrealanı altmış kadar mangal yürekli genç(hakiki mücahit) korumaya çalışıyorduk. 11 veya 12 nöbet yerimiz vardı. Bazı nöbet yerlerinin ararsı 500 metryQyn.fazla idi. Şartlar çok zordu irtibatımız çok azdı telefon sadece üç yerde vardı kiu-arg\$ olarak bulunduğumuz yerlerdeydi nöbet yerinde bir allah vardı. Birde biz şunu da belirtmeden geçemeyeceğim neymiş efendim içki içmişiz kendimizden geçmişiz sızıp uyumuşuz da rumlar gelmiş dağı almış. Yok öyle.şey kuru ekmeğe çok geceler talim etmişiz konyağı nerde bulacaktı parayı nerde bulacaktık.(allah biliry)

Nerde kalmıştık saat bir sıraları içimizde en yaşlı olan rahmetlik Salihcan dayı aşağıdaki dereden sesler duymuş hemen arkadaşlarına seslenip önlem almaya

başlamışlar benim bulunduğum yerden iki veya üç kilometre daha batıda idiler ben saat altı oniki arası nöbetini tutmuş az önce yatmıştım arkadaşlar beni uyandırıp nöbet yerlerine diğer arkadaşların yanma koştular en son giden telefonla boğazı arayıp durumu bildirmemei tembih etti ve oda ayrıldı. Rumların sızma yaptığını söylemişti (kırmızı Esat dayı) böyle olacağını bekliyorduk o kadar rum takviye bşuna mı gelmişti. Önce uyku sersemi inanmadım ama bu arkadaşlar niye yataklarında (kampetlerinde).yoktular hemen fırladım zaten ayakkabılarımız çıkarmadan yatardık telefonun yanına gittim bir sigara yakıp etrafı dinledim etrafta tıs yok.

Sanki kıt,yamet kopacak hiç yalan yok içime bir korku düştü çok uzaktan birkaç el silah sesi duyuldu yankısı bütün dağda inledi hemen telefona sarıldım ne oluyor diye sordum dördüncü mevzide çarpışma başlamış bizim Takım komutam Savaş arpalıklı (şimdi akçayda kalır) bir landrovere dolup oraya takviye gitmişler. Boğaza bildirmişler durumu, bekleyin yerinizden ayrılmayın daha-takviyeler gelecek denmiş bekliyoruz silah sesleri gittikçe çoğalıyor ve yaklaşıyor tekrar telefon ediyorum **sabredin** diyorlar beş dakika on dakika yarım saat bir saat şafak attı tepelerin burunları fark edilmeye başladı pat pat baktım fuat dayı gelir noldu dedim bizde **birşey yok dedi** diğer mevziye gidiyorum dedi yanımda hiç durmadan geçti gitti ama **korktuğu her halimle** belli idi biraz daha bekledim baktım karşımdaki tepenin zirvesine doğru..birilerikoşar bizim arkadaşlar aşağıda derenin iki yamacında nöbet yerinde onlar olamazdı evet onlar olamazdı gelenler rumdu. Aramızdaki mesafe 150 veya 200 metre vardı Yanık sırt dediğimiz tepeye geldiler telefona sarıldım tepeyi **tarif ettim** takviyeler (iki landrover) yola çıkmış az sonra ordadırlar **sabredin geliyorlar** dedi birkaç dakika korku ile bekledim.

Ortalık ağarmaya başladı, yedi veya sekiz kişi idiler tepenin zirvesine geldiklerinde oturdular bizim çadırları farkedince bir taradılar otomatik tüfeklerle.

Ben telefonu kaptım küçük masa kadar taşın arkasına sığındım ben çukurda olduğumdan görünmüyordum rastgele ateş ediyorlardı bu esnada sağ taraftan başka silah sesi duyuldu. Herhalde bizim takviyelerdir diye düşündüm rumlar onlara da ateş etmeye başladıkarsılıklı ateş devam etti. Güneş daha doğmamıştı yanımda silah yok sayılı olan silahlar nöbetçilerde idi ne yapabilirdim diye düşünüyorum vurulursam vetan helal olsun dedim kendi kendime. Birara insan sesleri durdum anlamadım acaba arkadaşlar mı dinliyorum kimse yok.

Bizim nöbet yerleri romların gerisinde kaldı sarılırlarsa hepsi ölürdü ateş yine başladı yağmur gibi mermi yağıyordu sol taraftan da silah sesleri gelmeye başladı eyvah dedim galiba sonumuz geldi. Bir telefon daha son olark açtım bizimkiler keskin sırt dediğimiz tepeye vermişler ama batıya bizim bulunduğumuz tarafa geçemiyorlar yoğun ateş varmış ben o yoğun ateşin içindeyim dedim cevap yok telefonun sırtını çekip kopardım bismillah deyip fırladım güney batıya kırını istikametine doğru var gücümle koşmaya başladım rumun mermileri başımın üzerinden vı vız geçer ben aldırman devam en nihayet sıkça bir ormancığa girebildim ve gözden kayboldum.Emin bir yere geldiğimde durdum soluk aldım baktım bir arkadaş (Hüseyin Gaşili) soluk soluğa yanıma geldi gavur bütün dağı aldı dedi ben de boğaza gidiyorum istersen gel gidelim dedi otur birer sigara içelim dedim hem biraz bekleyelim. Hade dedi yok dedim ben arkadaşlarımı bulmadan gitmem dedim köye gidersem anneleri sormayacak mı bana ne oldular diye ben ne cevap vereyim söyleye bilirmisin galiba haklısın dedi. Sigaralar bitti hade yolun açık

olsun dedi o boğaza doğru ben kırıya doğru ayrıldık bir kere daha o arkadaşı görmedim sağ mı ölü mü bilmiyorum

Kırıya indim arkadaşlarımın birkaçını gördüm herkes kaçtı dediler. Kırının üst kısmındaki tepelere taştan mevzi kurup boğazdan gelen silahlı arkadaşlara devrettik nöbeti bizde köye döndük sağ salım bereket bir tamam toplandık birkaç tanesi bir gece romların gerisinde kalmışlar ve köye ikinci gün gelebilmişlerdi.

Bir hafta sonra bizi sinama salonuna toplayıp eğitim verdiler 22 Mayıs 1964 kayıtlı mücahit olarak Bozdağa göreve gittim. 1970'e kadar, 101 Evler, Adatepe, Doğru yo, Ateş Bölüğü, Kanlıköy gibi yerlerde görev yaptım. 1971'de gönüllü terhis oldum

HASAN KOLOZ (54 Yaşında)
GÖNYELİ

B- 1963.Yılına Ait Anılar

OKULDAN ALINIŞIMIZ

1963'te ilk olay başladığında ben Lefke'deki sanat okulunda lise II. Sınıf talebesiydim Lefkoşa'daki çarpışmalarda rumlar kaçmaya başladılar o gece kim olduğunu bilmediğimiz 3-4 kişi okula geldi ve bizim içimizden birkaç kişiyi seçtiler ben de bu seçilenlerin arasındaydım. Bizi Lefkoşa'da bir salona götürdüler bu salon silah deposu idi. Burada bize silahları tanıttılar. Ertesi gün aynı insanlar bizi Lefke karabasının olduğu yere götürdüler ve orada bize atış yaptırdılar. Daha sonra da bu cepheyi bizim bekleyeceğimizi söylediler. Arkadaşlarla nöbetleşe bu cepheyi bekledik aradan 15 gün geçtikten sonra Lefkoşa'dan yiyecek yardımı geldi. Yemek arabasını süren şöförlerin bir tanesi arkadaşımın tanıdığıydı, biz bu şöförle anlaşarak Lefkoşa'ya gelmek istedik şöför bizi gizlice kamyonun arkasına koydu ve yemekleri örttükleri branda ile bizi örttü. O gün yola çıktık, Lefke'nin yanındaki bir rum köyünden geçmekte idik orada polis karakolu vardı bizde orada bir nefes almak için başımızı dışarı çıkardık bu sırada polislerin bir tanesi bizi gördü ve Land-Rover ile peşimize düştü yollar dar olduğu için önümüze geçip bizi engelleyemedi ve peşimizi bırakıp geri döndü. Biz de bu korku ve telaşla kamyonun arkasında gizlice Lefkoşa'ya gelebildik.

ZİHNİ ERGÜN (53 Yaşında)
TAŞKINKÖY

KÖYÜN RUMLARA KARŞI DİRENİŞİ

1963'te aralık ayında rumlar kahvenin önüne çukur kazıyorlardı sorduğumda kahvenin suyu aksın diye kazıyoruk dediler, meğer bunlar silah deposu yapıyorlardı. İkinci silah atılmaya başladı büyük oğlumla Türk mahallesine geldik harp başlamıştı. Deryadan arkadaşımız hasarı gelirken rumlar ona mandıra yolunda ateş açtılar arabanın tekerlekleri hep saçma doluydu. Hasan'a dönüşte o yoldan gitmemesini başka bir yoldan gitmesini söyledik elinede bir piyade silah verdik. İkinci 4:30 civarında ayvasıla girdiğinde rumlar önünü kesti Hasan silah atınca rumlar iyiden püskürdü Hasan hemen ordan kaçtı böylelikle ayvasıldaki Türklerde kaçtı ve şilluraya geldiler.

Köylü bu olayı duyunca köyü terk ettiler ayvasıllı 9 kişi bir eve girdiler ve kaçamadılar.

Bir kadın iki çocuğu ile birlikte caminin havlusuna sığındılar ancak rumlar tarafından hepsi de öldürüldü. Aynı gün bir eve atılan bombayla bir ihtiyar adamın ayağı koptu ihtiyar adam yanındaki oğlu ile gizlice evden çıkıp bütün gece derlerden komşu köye kaçtılar. Babamla birlikte dört beş arkadaşı köyde gizlenip kaldılar etraf biraz yatışınca bizde köye gittik. Köyün ovasında babam ve arkadaşını görünce bambaşka olmuştuk.

Benim de koyunlarım rum tarafındaki bir mandırada idi güneşin batmasına bir insan boyu vardı, ben madıraya gittim beni gören rum nere giden napıyorsun dedi bende bir yere gitmiyorum koyunları otlatacağım dedim. Bu sefer beni engelleyemedi ancak ben davarımı aldım ve Potaya kadar sürdüm. Potada 9 ay kadar kaldık.

Fotada birgün koyunları otlatıyorum rumlar gelip benim koyunlara el koydu bende ertesi gün Dr. Fazıl Küçüğe gidip şikayette bulundum. Birleşmiş Milletlerden bir asker bana koyunlarımın tamam olduğunu ve yarın vereceklerini söyledi. Koyunları verecekleri yere gittik orda ne koyunlar vardı ne de asker vardı tekrar ben köye döndüm. Rum tarafına giden arkadaşlarımdan biri benim koyunların ayvasılda kolu kesik bir rumda olduğunu söyledi. İngilizize söylediğim zaman tamam dedi gelin gidip alalım ben gitmedim. Benim yerime babam gitti koyunlar 300 taneyken 150 tane kalmışlardı işte böyle zorluklarla az da olsa rumların elinden hayvanlarımı kurtardım.

MUSTAFA TUNÇAG (75 Yaşında)
GÖÇMENKÖY

C- 1964 Yılına Ait Anılar

1964-1970 Mücahitlik Yıllarım :

1964-1970 yılları arasında Mücahitlik yaptım. 1970'te terhis oldum 1970-74 ~~dönemi~~ Rum kesminde çalıştım 15 Temmuz'da makaryosa karşı yunan darbesi oldu. Köyün camisinde mikrofonda bütün eski mücahitler seferi personel olarak cepheye gidilecek diye çağrı yapıldı bizde bütün eski mücahitler toplandık gittik 4 gün türk uçakları gelecek diye gökyüzüne baktık ve 19 Temmuz'da türk paraşütçüler rum kesmine düşmesin diye bizim cephe boyunca işaretler koyduk (ateş yakarak ve sarı bez çekerek) üç dört gün cephede savaş hazırlığı yaptık.

20 Temmuz sabahı saat 3 sularında barış hareketi başlayacak diye haber geldi ve heyecanlı bekleyiş şafak atana kadar devam etti. Uçakların sesini duyduk Girne bölgesinde ilk dalış yapan Türk jet uçağını gördük daha sonra yorgoz tarafından bir uğultu duyduk baktık paraşüt uçakları göründü uçaklar fotanın üzerine geldiğinde paraşütleri dökmeye başladı o an ağlayarak çığlık attık ömrüm boyunca bunu unutamam çünkü on senelik hayallerimiz gerçek oluyordu. Öğleye doğru paraşütlerle menler bize katıldı o kadar bitkidiler ki neyimiz varsa yedirdik içirdik ve uyuyup dinlenmelerini sağladık.

O günlerde yiyecek ve içeceklerimiz boğazdan haftada bir gelir bölümünün mutfağında pişirilir landrover ile takımlara dağıtılırdı.

Bu arada Girne bölgesinde şiddetli çarpışmaların olduğunu duyuyorduk. Harekatın üçüncü günü (23 Temmuz) Tanklar yanımıza ancak ulaşılabildi;

Bir ciple yanımıza tankcı Binbaşı geldi Anafani boğazına gittik ve Alayköy'e nasıl saldıracaklarının keşfini yaptık. Biz de ona bölgeyi tarif ederek yardımcı olduk. Bir müddet sonra Türk tankları alayköyün kuzey doğusuna geldiler taarruza kalktılar ancak rumlar havan topları ile baraj atışı yaparak köye girmelerini engellediler.

Tanklar biraz geri çekildi, herhalde komutan telsizle jetlerden yardım istedi

10-15 dakika sonra jetler gelip Alayköyü bombaladı. Jetler gidince tanklar tekrar

taaruza kalktılar ancak yine püskürtüldüler bu olay üç dört kez tekrarlandı o gün

tanklar Alayköye girmeyi başaramadı ve beklemeye başladılar. Ertesi gün

(24 Temmuz) Türk Alayı tarafından alayköyün doğusunda havaalanı bölgesinden

göğüs göğüse çarpışmalar bir kaç gün devam etti başarı geciktikçe sinirler oldukça

gergindi çünkü bu şiddetli çarpışmada 80 civarında şehit verilmişti. Sonunda

AlaköyDoğu ve Kuzeyden çember altına alındı ancak Alayköyün alınışını biz

görmedik. Bu olaydan sonra ailemizin yanına gittik eşim ve bir oğlum Göçmenköyde

anne ve babasının yanında kalıyordu çünkü rumların attığı bombalardan Gönyelideki

evimiz hasar görmüştü. İkinci hareketin başladığı 14 Ağustos günü Magosa

bölgesine taaruza geçecek olan birliklerin bulunduğu yerde toplatılmış

katkımız olur diye bizde oraya gittik.

Araçların geçeceği yolu üzerinde bir köprü ağıltankların yükünü çekemedi ve

Çöktü cephane yüklü kamyonlar beklemeye başladı biz hemen gaynım Hasan ile

Ortaköye gidip şirocu mercan arabın dozerini alıp geri geldik ve köprüyü taşlarla

tekrar tamir ettik ve reoların(askeri araç) geçmesini sağladık. Bu olaylar olurken

rumların havan topları ile o bölgeyi sürekli bombaladığına şahit olduk.

Daha sonra eve döndük hareketi radyodan takip ediyorduk. Göçmenköy

minaresinin üzerine çıktık. Lefkoşa Havaalanı yolu üzerinde bulunan büyük bir

binadan Türk tarafına devamlı top ateşi açılıyordu. Gönyeli çemberi bölgesinde

mevzilenen Türk topçuları onlara karşılık veriyordu. Bu topçu düellosu akşama kadar

devam etti. Bizde filim seyrederek olayları seyreliyorduk. Bu olaylara katılan

arkadaşlardan bazılarının şehit olduğunu öğrendik

Yakınlarımdan rahmetli eniştem Yüksel Dereli hareketin ikinci günü boğazda ~~yanlarında~~ havan mermisi düşerek şehit oldu.

Rahmetli Fatma halam' da aynı günlerde gelini ile beraber Gönyelide saklandıkları evde başlarına havan mermisi düştü ve onlarda şehit oldu. Arkadaşlarım Rahmetli Mustafa Hacı Rahmetlik Hüseyin Arabacı onlarda Kermiya bölgesinde şehit oldu.

İkinci hareket bir hafta kadar sürdü Türk birlikleri Magosa'yı, Güzelyurt bölgesini hatta Lefkeye kadar ateşkes olmasına rağmen planlanan hududu belirlemek için harekate devam ettiler. Birkaç gün ortalık sakinleştikten sonra ganimet dönemi başladı akla gelmedik insanlar ganimet yapmaya başladı ve ganimette yakalananların saçlarını kazırlardı.

Aradan bir kaç hafta geçtikten sonra toparlanma dönemi başladı sağdan, soldan gelen göçmenler yerleşmeye ve iş bulup çatışmaya başlıyorlar. Ben çalışma dairesine müracaat edip inşaat planlamada görev aldım ve işe başladım ilk etapta okulları tamir ediyorduk daha sonra Girneye aktarıldık o bölgede daha çok hasar vardı 3 senede hurda çalıştım. Daha sonra sicili çok temiz olan belli şahısların çalışabileceği dar boğaz bölgesinde askeri bir tesisin yapımında çalıştım. Sonra Lefkoşa'ya aktarıldım Havaalanı, Atatürk Kültür Merkezi, Bakanlıklar gibi belli başlı devlet binalarının yapımında dormen olarak 13 sene hizmet verdim.

HASAN KOLOZ (54 Yaşında)
GÖNYELİ

İki Kardeşin Buluşması

Birinci hareketi yaşadktan sonra şimdiki sınırda bulunan bir kerpiç evin içindeydik. Ateşkes antlaşması oldu ve kendi mevzilerimizi onarmaya başladık. Rumların mevzileri ile bizim mevzilerimiz karşı karşıya idi. Karşı mevziden bir rum senden birşey rica edebilirmiyirn diye bana sordu bende ne var söyle dedim. Bu konuşmanın olduğu sırada Birleşmiş Milletler askerlerinden bir bizi izliyordu.

Rum bana evini tarifetti ve evine gitmemi ve yatağının altındaki çocuk valizini alıp ne kadar çocuk giysisi varsa valize doldurmamı ve kendine getirmemi istedi bunun sebebi ise çocuğunun hiç elbisesi kalmadığım ve bu iyiliği kendisi için değil çocuğu için yapmamı istedi. Bende tamam deyip kabul ettim ve evi tarif ettiği yere gidip evi buldum valizi alıp içerisine sığabildiği kadar çocuk elbisesi doldurdum ve tekrar mevzinin olduğu yere geldim. O da kendi mevzisinin üzerine çıktı ve valizi karşı taraf savurdum. Ben ruma bu iyiliği yaptığım için o da bana ne gibi bir iyilik yapabileceğini sordu bende karşıda bulunan asmanın üstündeki üzümlerden istediğimi söyledim. O da kesip bana verdi. Bu olaylardan 3-5 gün sonra 2. Harekat başladı biz onların onlarda bizim mevzilerimiz yıktık. Bu olayda gazeteci Adem Yavuz gözümüzün önünde şehit oldu.

O dönemde romları Türkiye'ye esir kamplarına götürdüler savaş bittikten sonra geri getirdiler ve şimdiki güreş salonunun olduğu yere esirleri kapatmışlardı bende polis olarak esirleri bekliyordum. Rumun bir tanesi yanıma geldi kardeşinin türk tarafında olduğunu ve bu yüzden kendisinin de Türk tarafında kalmak istediğini söyledi. Kardeşinin Fina benzin istasyonunda çalıştığını ve kardeşini bulmak istediğini söyledi. Bende bir yerde onları buluşturdum ve gerçekten kardeş oldukları doğrudu ve bu buluşmaya şahit olmak gerçekten güzel bir duyguydu.

.18111V 11V Bu11X S96I -a

ADA TEPEDEKİ GÜNLERİM

1965'te Lefkoşa'da hem okuluma devam ediyordum hem de mücahitlik yapıyordum. Okul bittikten sonra beni ve birkaç arkadaşımı dağa gönderdiler bizim gittiğimiz yer Senthilarion kalesinin başındaki Adatepe denilen bölge idi. Biz Adatepe'ye geldiğimizde akşam oluyordu ve adatepedeki mevzileri gezememiş neyin ne olduğunu görememiştik. Gece olmuş ve de nöbet tutacağımız söylenmişti. Bulunduğumuz yer ormanlıktı ve Derenin karşı tarafında da rum mevzileri vardı. Nöbet saatim gelmiş ve nöbet yerime gitmiştim. Bir müddet sonra karanlığın içinden ses geldiğini farkettim ve hemen tüfeğimi doğrultup ateş etmeye başladım. Komutanım koşarak hemen yanıma geldi ve ne olduğunu sordu. Ben de bir ses duyduğumu ve ateş etmeye başladığımı anlattım. Komutanım bana orada cesaret vermeye başladı, bulunduğumuz yerin ormanlık olduğunu tilki ve tavşan'ın bol olduğunu ve ateş ettiğini şit, yin}üyük l?irihtimaH bir hayvan olduğunu söyledi. O günden sonra bana bir cesaret gelmişti ve her duyduğum sese ateş etmiyordum.

Adatepe de kendi yaptığımız mevzilerde kalıyorduk bu mevziler pek de sağlam değildi yağmur yağdığı zaman su mevzilerin içine dolardı. Adatepe'ye yemek ve sularımızı eşşeklerle getirilerdi. Rumlar bu eşşekleri gördüğü zaman ateş açıyor ve yiyecek ve içeceklerin bize ulaşmasını engelliyordu rumların bu yaptıklarından dolayı günlerce aç ve susuz kaldığımızı da hatırlıyorum.

ZİHNİ ERGÜN (53 Yaşında)
TAŞKINKÖY

E- 1967 Yılına Ait Anılar

Komutan Şehit Mustafa Orhan

1967-68 yılında Karmide dağda Mücahitlik yaptım, oradaki takım komutanımızın adı Mustafa Orhan'dı, Kıbrıs ordusundan gelme dinine çok bağlı dindar bir adamdı. Elinden dinle ilgili kitaplar ve Kuran'lar hiç düşmezdi. Askerlere devamlı suretle din hakkında bilgiler veriyor ve din hocalığı yapıyordu. Askerlerle çok iyi anlaşıyor en küçük işleri bile kendisi yapıyordu.

Bulunduğumuz bölgeye yemekleri ve suyu eşşeklerle taşıyorlardı fakat eşşeklerin çıkamayacağı tepelerde mevzilendiğimiz için biz aşağıya inip yiyecekleri alıyorduk. Bu yiyeceklerin ve içeceklerin yanında bize halkın sesi gazetesi de getiriyorlardı. Mustafa Orhan da bu taşıma işleminde bize yardım ediyordu. Bir gün gazetenin başlığında Türkiyede bir hocanın işlemiş olduğu bir suç anlatılıyordu. Bu yazının başlığı da "Vay Yobaz" dı. Bunu gören Mustafa teğmen' in canı sıkılır ve bu gazeteyi almaz. O gün Mustafa Orhan teymen r.adce yeinekl~rive suyu alıp gelir.

Birgün Dr.Fazıl Küçük bizi ziyarte geldi ve isteklerimizi sordu. Teğmen Mustafa Orhan Dr.Fazıl Küçüğe, bir hırsız, hırsızlık yaptığında niye gazeteye vay hırsız diye yazılmaz da bir din adamı suç işlediğinde vay yobaz diye yazılır dedi.

Dr. Fazıl Küçük'de Mustafa teğmen'e bir hırsız bir kişiye zarar verir, ancak bir din adamı birçok kişiye zarar verir dedi.Eğer elimde olsa böyle yobazları tek tek öldürürdüm dedi.

Teğmen Mustafa Orhan Larnaka savunmasında bulunduğu sırada yanındaki mücahitlerin hepsini kurtarıp mermisi bitince rumun üzerine saldırdı ve romlar onu delik deşik etmişlerdi. Onu vuran rum yanına geldiğinde silahının içinde mermisinin olmadığını görünce onun bir kahraman olduğunu anladı ve anılarında yer verdiğine

inaniyorum. Halen bugün boğazdaki koruluğın adı Şehit Mustafa Orhan koruluğudur.

ZİHNİ ERGÜN (53 Yaşında)
TAŞKINKÖY

7 1974 Yılında Ait Karılar

F- 1974 Yılına Ait Anılar

BAF ÇATIŞMALARI

Bafharekatları 20 Temmuz 1974 tarihinde bafkasabasinda öğlene doğru silah sesleri ile başladı. Çatışmalar başladığında biz Türkler romları bayağı zorlamıştık. Her şey dip baf limanına bir vapurun gelmesi ile birden değişti. Bu gemi bir rum gemisi idi ama rumlar bu geminin üzerine büyük büyük yazılarla cemile yazmışlar ayrıca d abir Türk bayrağı asmışlardı. Böyle yapmalarının amacı Türkleri kandırıp bizleri öldürmektir. Rumlar nitekim bu amaçlarına ulaştılar ve bizleri kandırdılar. Gemi limana ilk geldiğinde yanlışlıkla hep rum bölgesini bombalamaya başladı bunu gören Türk sancaktarı ona radi~:~aı sinyal vermeye başladı ve çok güzel hep böyle bombalamaya devam~tiçfemiş. Bu sinyali alan rum kaptan ve gemi personeli Rum ve Türk tarafının ne taraf olduğunu farkederek ve gemi artık Türk tarafını bombalamaya başlar. Bu bombalama devam ederken bir yandan da Yunan askerleri adaya çıkarma yapıyordu. Bu askerlerle epeyce çatıştık Akşamü.zerinedoğru. Türk kaçakları geldi gelmesine geldi ama sinyal gö11de.reniedigimiz için uetaraf Türk ne taraf Rum bilmediklerinden dolayı bir iki defa dalıp tekrar geri gittiler. Herşeye rağmen biz yunan askerlerine karşı çok direndik ancak gücümüz bir yerde tükendi ve esir olduk. Esir olduğumuz zaman rum komşularımız bize çok şaşırdıklarını söylüyorlardı sebebi ise onlar bizim onları esir edeceğimizi bekliyorlardı.

O gece hepimiz evlerimizden kaçtık mağralara kaçtık kaçtık dediğim sadece kadınlar, yaşlılar ve çocuklar. Biz erkekler ve gençler hepimiz mevzilerde tetikte bekliyorduk. Çok yorgun bitkin bir haldeydik. Yaşlılarımızın hemen hemen hepsi yaralanmışlardı bunlar hastahanelere ve okullarda kurulan çadır hastahaneleer kaldırılmışlar ve tedavi edilmeyi bekliyorlardı. O zaman yarası ağır olanlara önce bakılıyordu.

Ama rumlar bütün gaddarlıklarını göstererek hastahane, okul ve ibadet yerlerine de saldırmaya başladılar. Bu gelişmelerin üzerine mecburen hastahanelerimizi de boşaltmak zorunda kalıyorduk. Hasthanede yatan yaralıları da mağralara taşıdılar. Herşeye rağmen yine de yıkılmadık ve o gece sabaha kadar askerlerimiz mücadele verdiler. Sabah saat 10:00-10:30' a doğru birkaç askerimiz mağralara giderek herkesi dışarı çıkardı sebebi ise rum bizleri esir almıştı. Bütün halk yollara dökülmüştü. Bütün askerler perişan bir durumdaydı. Bu durumu gören Türk halkı sinir krizleri geçiriyordu. Bazı askerlerimiz silahlarını duvarlara, yerlere vura vura gidiyordu. Sebebi Rumlara sağlam silah vermemek idi. Bazı askerler de çocuk gibi hünküre hünküre ağlıyorlardı. Rumlarla mücadele sırasında sadece 2 şehit vermiştik. Fakat teslim olduktan esir düştükten sonra bu sayı artmaya başladı. Hiç unutmam bir aileden 3 erkek kardeşin hepsini birden şehit ettiler. Bizler rumların esiri olduktan sonra bizleri bir an olsun rahat bırakmadılar gece gündüz ne saat olursa olsun evlerimize giriyor arama yapıyorlardı. Birkaç defa bizi sahada topladılar. Esir okullüğümüzün 3. ya da 4. günüydü bizi yine sahada topladılar sebebi ise Türk uçakları gelmiş ve rum bölgesini bombalıyordu bizi de sahaya topladılar ki Türk uçakları bizi rum s@lp bombalasın ve Türkü, türke öldürsünler. Fakat rumlar bunu başaramadılar. Birleşmiş milletler askerleri durumu farkederek buna izin vermediler. Böylece ölümden kurtulmuş fakat esir olarak aylarca yaşamaya devam ettik. Daha sonra bir kaçış planı hazırlayarak ailemi alıp dere içi Üsler bölgesine kadar gittik oradan İskenderuna, İskenderundan da 1975 yılının Şubat ayının 11. Günü adaya Kuzey bölgesine tekrar geldik.

NECİP ÖZATMACA (70 Yaşında)
MAGOSA

KIBRIS CUMHURİYETİNİN KURULUŞU VE BARİŞ HAREKATININ YAPILMASI

Kıbrıs olayları İngiliz sömürge devrinde başladı. Rumların yeraltı örgütü E.O.K.A. ve Türklerin kurduğu T.M.T.(Türk Mukavemet Teşkilatı) ve Volkan örgütleri her zaman kendi taraflarını kollamış ve savunmuştur.

Rumlar Kıbrısı Yunanistana ilhak etmek için mücadele ediyorlardı. Rumlar bu amaçlarına ulaşmak için ellerinden geleni yaparlardı fakat karşılarında T.M.T.'yi bulunca çeşitli olaylar çıkar.

Kıbrıs Cumhuriyeti 15 Ağustos'u 16 Ağustos'a bağlayan gece ilan edilmiştir. Fakat başta Kıbrıs Cumhuriyetinin başı Makarios ve Rumlar bu olayı da hazmedemiyorlar ve Cumhuriyeti yıkmak için ellerinden gelen herşeyi yaptılar ve bunda ırla:pa:şarılı oldular. Cumhuriyet devri. Türkler için büyük bir mücadele devri oldu. Türkler kendilerine Anayasaca tanınan haklarının rumlar tarafından gaspedilmesini önlemek için büyük mücadeleler vermiştir. Fakat rumlar bu süre içerisinde Türklere yapmadıklarını bırakmadılar. Türklere karşı devamlı olarak sal(i:ırgın. Jutumakınıyorlar türk dükkanlarına, iş yerlerine ve evlerine saldırıyorlar, ağrı:ı,~lpu:ınyıcak küfürlerle sürekli Türkleri tahrik ediyorlardı. Bu dönemde bütün Türklerv~'lll pşJiınanları için kutsal sayılan iki tane cammimize tarihi Bayraktar cammi ve (?'111~:r~ğa: cammilerinesaldırıda bulunuyor ve her iki cammimizide bobalıyorlardı. Bu olaylar daha yatışmadan Rum polis güçleri başta olmak üzere Tahtakalede b~'Jürklere pususu kurup onları kurşun yağmuruna tuttular. Bir cuma akşamı idi.. Rumların Tahtakalede Türklere pususu kurup masum 3 genç arkadaşımızı şehit ettikleri haberini alınca hemen olay yerine koştuk. Olay yerine gelince gördüğünüztnanzara bizi şoka sokmuştu bütün duvarlar ve yol şehitlerimizin

kanlarıyla kırmızıya boyanmış gibiydi. Üç genç arkadaşımızın cansız bedenleri yolun orta yerinde öylece duruyordu hepimiz şok olmuş içimizdeki nefret ve acıyı haykırmak istiyorduk. Üç şehidimizi Türk hastabakıcılar alarak hastahaneye götürdüler. Bu olayların ardı arkası da hiç kesilmedi.

Bütün bu olaylardan önce Türk askeri Kıbrıs'a geldiğinde Gönyelide bir alay oluşturulmuştu. Kıbrıs Türkleri de Gönyelideki bu alayda da askeri eğitim alıyorlardı. Bu eğitim hem askeri silahlı eğitim hem de psikolojik açıdan biz Türkleri rahatlatmaya yönelikti. Orada bize eğitim veren Subaylar bizlere sürekli olarak bizlere moral veren konuşmalar yapıyorlardı. Bir defasında hiç unutmam bir subay bir sabah uyandığınızda gökten paraşütle askerlerimizin atladığını göreceksiniz demişti ve hepimiz kurtulacağız diye devam etmişti. Bir süre sonra o subayın anlattığı gerçekleşti ve 20 Temmuz 1974 sabahı gökten mantar gibi paraşütlerle Türk askeri adaya çıkarma yapmaya başladı ve Mutlu Barış Harekatı başlamış oldu.

Mutlu Barış Harekatı başlamazdan önce Rumlar 15 Temmuz 1974'te Yunan cuntası Makarios'u devirmek için bir darbe gerçekleştirdiler. Makarios'un sarayı yıkıldı. Darbeciler Radyo ve Televizyonu ele geçirdiler ve başlarına da Nikos Sampson geçtiler. Bunları yaparken bir yandan da Türklere karşı saldırıda bulunmayı ihmal etmiyorlardı ki 20 Temmuz 1974 Cumartesi sabhına kadar.

Barış harekatı sırasında da Rumlar birçok yerde vatandaşlarımızı Şehit ettiler tabii bu yaptıkları Yanlarına kalmamıştır. Rumların yaptıkları bu vahşete örnek olarak Muratağaver Saıdallar köylerindeki vatandaşlarımızı diri diri topluca gömmeleri yaptıkları vahşete sadece bir örnek.

MEHMET.BENSEL (Yaş 57)
KÜÇÜKKAYMAKLI

1974'te Sinde

20 Temmuz 1974 sabahı her sabah olduğu gibi yine saat 5'te koyunları sağlamak için uyandım. Daha sonra radyomu açtım ve şu andaki Cumhurbaşkanımız sayın Rauf Raif Denktaş'ın sözleriyle irkildim Denktaş'ın anonsu şöyle idi: kazanız mübarek olsun Türkiye adaya çıkarma yapmaya başlamıştır. Kendinizi koruyun mevzilere.sığınaklara saklanın diye duyuru yapıyordu. Beşparmak dağlarına baktığım zaman yüzlerce, binlerce paraşüt görmüştüm. O gece sabaha karşı saat 3'te abimleri mevzilere çağırmışlardı. 21 Temmuz günü öğleyin abimlere mevziye yemek götürdüğüm sırada köyümüz bombalanmıştı. Biz o gün fırında ekmek pişirmek için fırını yakmıştık fırından çıkan dumanı rumlar gördükçe daha fazla bomba atıyorlardı. Sinde şimdiki adı İnönü Çatoz (Serdarlı)'a bağlı idi köyümüzde çoksayıga..asker.yoktu.telsizimiz de bozulmuştu. Telsizimiz saatler sonra onarılmış Çatoz•ile••teinası.g~çilniş/ve+k:öyümüziimduruunubilgirilmiş>Ve<durumiLe:fkoşa'ya aktarılıp•yardımisterpı:ıışkışa birsüre/sônrad.ayrı:u.-d.ıngelmiştir. Abim o zaman bir mevziden diğerine koşarak giderken ayağındaki.lifleri'kopmuştu o zamanki koşullardan-dolayı kopan bu liflerini ancak 3 yıl sonra bir doktora gösterebilmiş ve tedavisini.yaptırmıştır.

O zaman.<ör.:fiidareçkarılmış fırınların yakılması yasaklanmış ve ekmek yapamıyorduk, Köyün kadınları kazanlarda yemekler pişiriyor ve mevzilere taşıyordukz-Yaua'da ise ekmek yerine bidda pişirip onu veriyorduk yemeleri için.

Bir gün haperaldık rumlar köyümüze çok büyük bir saldırıda bulunacaklar diye. Bu haberin ardındanrl S ile 40-45 yaş arasında olan herkesi kadın-erkek farketineksizin karargaha topladılar. Torbalara toprak doldurmaya başladık.Doldurma işi bittikten, sonra bu doldurduğumuz torbaları mevzilere taşıdık

ve yerleştirdik. Bütün bunlardan sonra ben ve daha birçok köylü bayan 1 hafta silah eğitimi aldık. 74 yaşındaki babam gece mevzide nöbet tutar sabah ise mevzi kazardı. Nöbet tutarken parolaları ise çok hafif bir ısıktı.

Küçük kardeşim 18 Temmuzda Bafia buluna nişanlısına gitmek için köyden ayrıldı. 1 hafta, 2 hafta, 3 hafta derken kardeşimden tam 52 gün haber alamamıştık. Bu 52 gün içinde tabii bütün aile fertleri özellikle de rahmetli annem perişan olmuştu. 52 gün sonra kardeşimin sağ olduğu haberini almış ve çok rahatlamıştık. Daha sonra birgün Birleşmiş Milletler askerleri radyodan yayınlanmak üzere mesaj toplarlar. Ben de şifreli bir mesaj yazarak yolladım. Mesajımın cevabını ise 15 gün sonra aldım kardeşimden. Kardeşimden gelen mesajda 2 gün sonra Baftan kaçarak derelerden ve tarlalardan üslere gidecekler oradan Türkiye'ye gidecekler ve tekrar Kıbrıs'a gelecekleri yazılıydı.

Bir akşam anne'nin irablatım ve ben mumuşığında oturuken radyo kulağında gelişmeleri takip ediyorduk. Birden büyük abim ağlayarak odanın kapısında belirdi hemen ne olduğunu sorduk. Abim öyle kötü ağlıyordu ki hıçkırıklara boğulmuştu, konuşamıyor sadece ağlıyordu. Biraz kendine geldikten sonra anlatmaya başladı. Ahim evliydi ve kansı atlılar köyünden idi. Gelen haber ise yengemin Annesi-Babası, kardeşleri, eşleri ve bütün çocuklarının topluca romlar tarafından katledildiğı idi.

Bir müddet sonra olaylar yatıştı, ortalık sakinleşmişti. Abim ve yengem Atlılar köyüne ailesine bakmaya gittiler. Köye gittiklerinde Annesi ve Babasının hayatta olduğunu gördüler. Sebebi ise yengemin annesi şeker hastası idi ve gözleri görmüyordu, babasının ise ayağı kırıldı ve yerinden kalkamıyordu. Bu yüzden rumlar onları öldürmemişlerdi. Fakat yengemin 3 amcası, amcalarının karıları, çocukları,

torunları ve yengemin bütün kardeşleri ve kardeşi çocukları vahşice katledildiler, şehit edildiler. Daha sonra bu köyde sağ kalan erkekleri Rumlar esir aldılar onları bir müddet sorguya çektiler, işkence yaptılar ve daha sonra da onları da öldürdüler.

Athılar köyünde bir tepe üzerinde kamışlıklar vardı ve bu tepenin altı çukurluktu. Rumlar esirleri buraya götürüyor ve burada öldürüp çukurun içine atıyorlardı. Yengeminteyzesi hayatta idi ve yengemin annesine bakmaya gelmişti bu sırada rumlar gelirveteyzesini esir alır. Teyzesi gitmeden annesine sorar su isteyip istemediklerini yengemin annesi d eşimdi istemediklerini ve geldiğinde kendilerine vermesini söyler. Dha sonra rumlar ve teyzesi giderler sonra rumlar tekrar eve gelir ve tüfeğin dipçığı ile yengemin annesine ve babsına vurarak su isteyip itemediğini sorar. annesi ise kardeşinin gelip onlara su vereceğini söyler. Rumlar ise gülerek kardeşinin. dö11üşü olmayan bir yo la gittiğini. bir. çukura düştüğünü ve>.0. çukurdan çıkamayacağını söyleyerek öldüğünü ima ederler.

ZEHRA BENSEL (50 Yaşında)
TAŞKINKÖY

1974'deki Savaş Anılarım:

1974' Ben 8 yaşındaydım 19 TERNRUZU 20 TERNRUZA BAĞLAYAN GECEDE ÇOK TEDİRGİNDİK O GECE SAAT SABAHIN 5'i KÖYDEKİ AMCAMIZ BİZE GELİP ÇAĞIRDI VE BİZİ SİĞINAKLARA TOPLADILAR BİR HAFTA SİĞINAKTA KALDIK NE IŞIK NE SU NE YEMEK VARDI. HAYVANI OLAN KOMŞULAR BİZE SÜT VERİRLERDİ.

ERTESİ GÜN UÇAKLAR YAKINIMIZDAN GEÇMEYE BAŞLADI BİZİM KALDIĞIMIZ SİĞINAK YARIM İNŞAATTI BULUNDUĞUMUZ MAHALLEYE BOMBA DÜŞTÜ BOMBA PARÇALARI KALDIĞIMIZ EVİN DUVARINA ÇARPIP GÖZLERİMİZE ATILDI. UÇAKLAR DEVAMLİ ÇOK ALÇAKTAN GEÇİYORDU VE PARAŞÜTLERİNİ ATİYORDU BİZİM MAHALLE VE ÇEVRE MAHALLELER BİRLİKTE KALİYORDUK EVE GİTME OLANAĞIMIZ YOKTU GİYDİĞİMİZ ELBİSELERLE YATIP KAKIYORDUK BİR HAFTA BÖYLE DEVAM ETTİ. BABAM CEPHEDE SAVAŞIYORDU VE ONDAN HABER ALAMIYORDUK. BAZI KİŞİLER ŞEHİT OLDUĞUNU SÖYLÜYORDU MEĞER RAHMETLİ ENİŞTEM ŞEHİT OLMUŞTU. GÜNLER HAFTALAR BÖYLE GEÇTİ .BİR HAFTA .SONU-A EVİMİZE GERİ <.LÖNCLÜK ·YİNE DE GECELERİ' EVDE KALMAZDIK HERAN BİR TEHLİKE OLACAĞINDAN KOMUŞULARLA BİRLİKTE KALİYORDUK. TERNRUZ AYI BÖYLE GEÇTİ.

İKİNCİ HAREKAT 14 AĞUSTOS'TA ÇIKTI VE BU SEFERDE SİĞINAKLARA TAŞINIP İKİ GÜNDE ORDA KALDIK VETE:KRARDAN EVİMİZE GERİ DÖNDÜK.

YARALILAR OKULDA TEDAVİ EDİLİRDİ BİZDEN BÜYÜK ABLALARIMIZ YARALILARLA İLGİLENİP HEŞİREK GÖREVİ YAPMAKTAYDILAR HIÇ UNUTAMAYACAĞIM OLAYLARDAN BİRİ DE; YAN KOMŞUMUZUN.KARDEŞİ ŞEHİT OLMUŞTU ODA HEMŞİREK YAPIYORDU VE KARDEŞİNİ ÖLÜ HALDE GÖRDÜ BU BENİ ÇOK ETKİLEMİŞTİ. BABAM ASKER ELBİSELİ CEPHEDEN DÖNMÜŞTÜ, BAKKAL KASAP, MANAV HIÇBİRİ ÇALIŞMIYORDU EVDE BULUNAN KURU YİYECEKLERLE İDARE ETMEK ZORUNDA KALİYORDUK. AĞUSTOS SONUNA DOĞRU ATEŞKES SAĞLANDI VE HERŞEY YAVAŞ YAVAŞ DÜZELMEYE BAŞLAMİŞTI O DEVREDE BİZİM OKULLARIMIZ AÇILDI VE OKULUMUZA DEVAM

etmeye başladık ve öğretmenimiz bizden bu yaşadığımız acı olayların kompozisyonunu istemişti bizde ellerimiz titreye titreye bütün bu acı olayları tekrardan yazdık ve hiçbirzaman bu kötü olayları unutamadık.

PEMBE KURTÇU (34 Yaşında)
GÖNYELİ

1974 deki Hemşirelik Yıllarım:

Hemşire olduğum için bizi 19 Temmuz gecesi hastahaneye topladılar sabaha kadar hastalara nasıl bakılacağı konusunda bize bilgi verdiler.

20 Temmuz sabahı Denктаş beyin sesi ile uyandık ardında da paraşütler atlamaya başladı. Hastahaneye gelen ilk hasta Türkiye'den gelen paraşütçülerden biriydi. Denктаş bey çıkartma yapıldığını belirtti ve biz iş başına geçtik.

Yaralılar hastahaneye gelmeye başlamıştı her taraf yaralı doluydu ve günde iki saat uyku uyuyabiliyorduk.

16 Temmuz sabahı Rum hastahanesine gidip yaralı türk hastalarını alıp Türk tarafına getirdik. Aynı günlerde vurulan gazeteci Adem Yavuz'u barikattan gidip aldık. Bizim görev yaptığımız hastahaneye yaralı Rum askerlerininide getirmekteydiler.

Hastahanedeki kan kokusundan hiç yemek yeyemedik. Amcamın çocuğu yaralı olarak hastahaneye geldi gözünden vurulmuştu onun tedavisini yaptık, halen daha bir gözü görmemektedir.

Çocukluk arkadaşım geldi ve ellerimde can verdi hastahannede yer kalmadığı için yaralıları helikoptere koyup gırnıdan Türkiye'ye tedaviye gönderdik.

Doktor ve Hemşire sayısı çok azdı. Bu yüzden hastahaneye askeri doktorlar geliyordu hastalıklarına yenik düşenleri Tekke bahçesine iki iki gömerlerdi.

Ben bir hafta sonra ailemi görmek için evime döndüm o kadar bitkin ve yorgun görünüyorduk ki 5 yaşındaki oğlum beni tanımadı.

13-14 Ağustos'da tekrar çatışmalar başladı bizi görevli olarak askeri hastahanelere gönderdiler. Ordaki hastahanelerin durumu çok kötüydü elektrik olmadığı için hastaların tedavisinide zorlukla yapıyorduk. Hastaların ziyaretinde el

feneri ve mum kullanırdık. Sadece ameliyatta jeneratörle ışık kullanılırdı. Bütün bu zorluklar içinde hastaların iyileşmesi için elimizden gelen her fedakarlığı gösterip onların iyileşmelerine dua ettik.

NEVİN ERGÜN (50 Yaşında)
TAŞKINKÖY

DİZİN

A- Yer Adları

Alayköy, 2, 13, 14

Akçay, 5

Adatepe, 7, 18

Ateş Bölümü, 7

Anafani Boğazı, 13

Alsancak:, 4

Atatürk Kültür Merkezi, 15

Atlılar, 30

Boğaz, 5

Bozdağ, 7

Baf, 23, 29

Çatoz, 28

Darboğaz, 4

Doğruyol, 7

Fota, 10, 11

Gönyeli, 2, 3, 14, 15, 27

Girne, 13

Göçmenköy, 14

Güzelyurt, 15

İskenderun, 24

Karmi, 20

Kanlıköy, 7

Kırını, 5, 7

Lefkoşa, 2, 3, 9, 14, 15, 18, 25, 28

Lefke, 15

Larnaka, 20

Limasol, 25

Magosa, 14, 15

Muratağa, 27

Ortaköy, 14

Sandallar, 27

Serdarlı, 28

Tahtakale, 26, 3